Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 120. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 25. мая, 1922. — VOL. XXX. — No. 120. — Jersey City, N. J., Thursday, May 25, 1922. — THREE CENTS

ПОЗИЧКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ВЖЕ КІНЧИТЬСЯ!

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ І ГРОМАДЯНИ, ПОДБАЙТЕ В СІЙ ОСТАННІЙ ХВИЛІ, ЩОБИ ПОЗИЧКА УВІНЧАЛАСЬ ПОВНИМ УСПІХОМ!

ДЕБАТА НАД ПРИЗНАННЄМ РОСІЇ В СЕНАТІ

СЕНАТОР НАЗИВАЄ ВИЗНАННЄ СОВЄТІВ БЕЗЧЕСНИМ

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — Нині прийшла на порядок дня резолюція сенатора Бори за визнанням совєтського уряду Росії. В тій справі промовляли сенатори Едж з Ню Джерзі та внескодавець.

Сенатор Едж заявив, що при існуючих тепер в Росії умовах признаннє совєтського уряду булоби безчестєм. Він заявив, що признаннє большевицького уряду противилобся основним американським законам, котрі опираються на американській конституції, якою головно засадою являються признаннє свободи та охорона права власности. Признаннє большевицького уряду булоби обманом американських бизнесменів. Першою умовою, яку російський уряд мусівби сповнити перед признаннєм, булоби приняттє давних зобовязань попередних російських урядів.

У відповідь йому сенатор Бора виводив, що Злучені Держави мусять признати московський уряд, бо цілий ряд европейських держав уже признає їх і хоче з ними робити бизнес. Він ручив, що московські большевики хочуть признати царські довги. За сенатором Борою заявився теж сенатор Вотсон з Джорджії.

СЕНАТОВИЙ КОМІТЕТ ЗА АРМІЄЮ З 133 ТИСЯЧ ЖОВНІРІВ

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — Сенатовий комітет для військових справ покінчив нині свої наради над величиною американської армії та заявився за тим, щоби правильна армія виносила 133,000 мужви та 12,500 офіцирів.

Колиб ся ухвала комітету стала законом, то Злучені Державі мусілиб видати річно 46 міліонів долярів більше, як се пропонувала недавно палата послів, котра заявилася за зменченнєм американської армії до 115,000 мужви та 11,000 офіцирів.

ЛІКАРІ ЗА ВЖИВАННЄМ ГОРІВКИ НА ЛІКАРСТВО

СТ. ЛУИС, Мезуре, 23. мая. — Річна конвенція Американського Медичного Товариства, що відбувається тут вже від кількох днів, приняла нині величезною більшостю голосів резолюцію, що горівка є потрібна як лікарство, і постановила внести до Конґресу просьбу, щоби конґрес ухвалив відповідні закони, щоби продаж горівки була відповідно облекшена.

ПРЕЗБИТЕРІЯНСЬКА ЦЕРКОВ НЕ ЛИШЕ ПРОТИ ГОРІВКИ, АЛЕ Й ПРОТИ ТЮТЮНУ

ДЕЙ МОЙН, Айова, 23. мая. — Загальний Збір Презбитеріянської Церкви, що відбувається тут при участи яких 900 представників, постановив нині одноголосно, що презбитеріянська церква має попирати всіми силами виконуваннє прогибіційного закона. Збір завзиває всіх членів церкви доносити властям про кождого, хто нарушує сей закон. Він заявився теж проти всякого обмеження або ослаблення сього закона.

Збір постановив теж вести дальше усильну аґітацію та пропаґанду за тим, щоби конґрес та стейтові леґіслятури ухвалили закони проти вживання тютюну.

ДЕБАТИ НАД МИТОВИМ ЗАКОНОМ

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — В конґресі ще далі йдуть довгі дебати над проєктом митового закона. Сими днями велася довга дебата над митом на живе срібло, а потім над важним для фармерів митом на сир і другі молочні продукти. Демократи звичайно голосують за низчими митами, а републиканці за висшими.

СЛАБА НАДІЯ ДЛЯ ЗАКОНА ПРОТИ ЛІНЧІВ

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — Проєкт Дайера проти лінчів (самосудів), має дуже малі вигляди стати законом, бо цілий сенатовий комітет, що його розглядав, прийшов до переконання, що проєкт противиться американській конституції і бувби уневажнений судом як неконституційний. Тому члени комітету не хочуть навіть пустити його перед обради повної палати.

ХОЧУТЬ ПРИСПІШУВАТИ ЗАКОН ПРО БОНУС

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — Сенатор Мекамбер, голова фінансового комітету, хоче приспішити справу бонуса для ветеранів великої війни і тому він постановив постаратися о як найскорше висланнє з комітету перед сенат законопроєкту про бонус навіть, хочби президент Гардинґ не вислав на час своєї опінії про законопроєкт.

ХОЧУТЬ ФОРДА НА БУДУЧОГО ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 23. мая. — В місті Діборн, родиннїй місцевости відомого автомобілевого фабриканта Генрі Форда, завязалася орґанізація, котра поставила собі за ціль іменувати його кандидатом на президента при виборах в 1924. році і переперти його вибір навіть проти волі обох великих партій.

АМЕРИКА НЕ ХОЧЕ МІШАТИСЬ ДО ЕВРОПЕЙСЬКИХ СПРАВ.

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — З Білого Дому видано офіціяльне запереченнє чуток, немовби американський уряд задумував скликати в найблизчій будучности конференцію до Вашінґтону для розвязання ріжних европейських економічних питань.

Американський уряд не має подібних плянів ані в найблизчій ані в дальшій будучности.

ПОМИЛУВАНО ІНДІЙСЬКОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА.

ШІКАҐО, 22. мая. — Президент Гардинґ помилував нині Алберта Г. Веде, одного з чотирох людий, засуджених в 1917 році на довголітну вязницю за зусилля роздути революцію в анґлійській кольонії, Індії. Веде був засуджений найменче на три роки. За його помилуваннєм старалися провідники німецької лютеранської церкви. Провідники змови Якобсона увільнено ще минувшого року.

З ПОЛЬСЬКОГО МОРАЛЬНОГО РОЗКЛАДУ.

Віцестароста Радомска Рудольф Гавке застав при ревізії в комнаті одного готелю одну жінку, яка вибралася сюди зі знаним радомським промисловцем К. на — хвилі любови. Віцестароста казав арештувати віроломну й відпровадити до — свойого помешкання, де далі продовжав „моральну ревізію". Промисловець К. старався добути до мешкання віцестарости, але той загрозив йому револьвером. К. доніс про це поліції і пан віцестароста опинився в фурдиґрнаі. А зраджений муж не знає тепер, хто властиво з тих двох звів йому жінку.

ХОЧУТЬ ІМІҐРАЦІЇ ФАРМЕРІВ.

ВАШІНҐТОН, 22. мая. — Конґресмен Стінерсон з Минесоти вніс нині в конґресі революцію, щоби фармерів, приїзджаючих до Злучених Держав виняти зпід обовязуючого тепер обмеження числа іміґрантів до 3 процентів старих іміґрантів з 1910. року.

На основі сього законопроєкта, кождий іміґрант, що при приїзді своїм до американської землі зложивби заприсяжене зізнаннє, що він є досвідченим рільником і думає осісти на землі та віддатися рільництву, мавби бути допущений до Злучених Держав, без огляду на те, чи число іміґрантів з його краю вже виповнене чи ні. Такий чужинець однак мавби зложити 200 долярів за себе та по 50 долярів за кожду дитину яко запоруку, що він справді виконає своє зобовязаннє супроти американського уряду. Гроші мавби переховувати уряд, а властителеви їх мавби платити від них процент. Колиб він перестав виповняти своє зобовязаннє, уряд мавби мати право зараз його депортувати (відослати назад).

ЛЯХИ КАРАЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ ЗА КАНОНІЧНИЙ ПОСЛУХ.

Епископський ординаріят в Перемишлі приказав духовенству розпорядженем з дня 20. жовтня 1917 ч. 7244 і з 30. вересня 1919 ч. 3011 всі метрики і кореспонденції з властями вести лише в українській мові. Зовсім зрозуміло, що всі священики на підставі зложеної присяги обовязані до абсолютного канонічного послуху. Не хочуть того зрозуміти польські власти і за сей послух накладають кари. Старосто в Дрогобичі засудило о. Семена Круцька, Пароха з Мединич, за сей послух на 140 Мп. кари або три дні арешту. Духовенство дрогобицького повіту, зібране на соборчику дня 6. марта ц. р., рішучо заявило, що до зломання канонічного послуху жадною карою не дасться змусити.

УГРО-РУСЬКИЙ СЛОВАР.

Професор др. Іван Панькевич в Ужгороді працює на спілку з українським ученим Володимиром Гнатюком зі Львова над обласним словарем Підкарпатської Руси.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТО В ГРУПІ ІНТЕРНОВАНИХ В ЛОБЗОВІ.

Гарно відсвяткували 12. III. день 61. роковин смерти незабутнього батька Тараса, старшини й козаки української армії в Лобзові (передмістє Кракова).

В салі прибраній зеленю, уміщено біля сцени погруддя Тараса, виліплене надзвичайно вдачно самими старшинами-учнями академії мистецтв.

Розпочався вечір відіграннєм „Заповіту" оркестрою зложеною з козаків — одним зі старшин виголошено гарний, коротенький реферат про значіння Шевченка, навязуючи до теперішньої боротьби за волю українського народу. Відтак хор проспівав „Заповіт" Стеценка, Іван Підкова — Лисенко і Ой умер старий батько — Колесси.

Велике враження зробили на присутніх привітання, зложені з нагоди національного свята представником Y. M. C. A. п. Арнольдом і Панею Розе від Вс. Фед. Студ. Присутність цих гостей і їх гарні промови приняот довгими й гучними оплесками. Крім того було виголошено привітання студ. унів. п. Х. від польського Тов. „Христ. Союз Молодих Мущин" студ. Г. від українських студ. вищих шкіл Кракова і студ. П. від гуртка студентів-еміґрантів з України Аматорський гурток відіграв „Невольника". Ролю коваля провів дуже гарно відомий по сцені п. Сосніцький.

Взагалі інтерновані старшини й козаки, хоч живуть в дуже невідрадних умовах, вшанували память великого сина українського народу дуже урочисто.

ЗАНЯТТЄ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ В НІМЕЧЧИНІ

Завдяки стараниям консуля Оренчука звернувся на днях німецько-український господарський Союз в Мінхені до всіх своїх фірм зі спеціяльним обіжником, в котрому вказує на надзвичайне скрутне становище української еміґрації та взиває німецькі фірми до принимання на службу українських еміґрантів. Мінхенський Союз обєднює понад 500 більших німецьких фірм, і колиб тільки часть з них на цей заклик відгукнулась, то деякий десяток еміґрантів з України зміг найти для себе заняття.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ДЕКРЕТ ПРО ПРАВА ПРИВАТНИХ БИЗНЕСІВ В РОСІЇ

МОСКВА, столиця Московщини, 23. мая. — Декрет, який большевицький Іспонітельний Комітет Совєтів („екзекутива" большевицького „парляменту") приняв учера однодушно, має такий заголовок:

„Декрет про право приватної власности, яке признає совєтська республіка і боронять суди республіки".

Сей декрет признає рівні права горожанам совєтської федерації і чужинцям, що живуть в сій федерації.

На підставі сього декрету вони мають право орґанізувати в російській федерації промислові і торговельні бизнеси, і мають право займатись усіми професіями і бизнесами, на які дозволяють закони федерації, коли вони повинуються всім декретам для реґулювання промислової і торговельної діяльности та охороняють права робітників.

ОЛСТЕРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЯЗНИТЬ ШИН-ФЕЙНЕРІВ

БЕЛФАСТ, столиця Олстеру (північної Ірляндії) 23. мая. — Олстерське правительство видало нині проклямацію, в якій проголосило ірляндські республіканські орґанізації в Олстері нелеґальними.

Олстерська поліція уладила облаву на шин-фейнерів і за день арештувала 300 республіканських жовнірів і урядовців шин-фейнерської орґанізації. Всі вони будуть інтерновані.

Премієр Олстеру сер Джеймс Крейґ заявив, що шин-фейнери змусили олстерське правительство до того рішучого виступу своїми розбоями і убийствами.

ІРЛЯНДЦІ ГОДЯТЬСЯ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 21. мая. — Між табором Ґриффита і Де Валери прийшло до порозуміння.

Де Влерівці згодилися взяти участь в тимчасовому правительстві Ірляндської Вільної Держави. В кабінеті буде 5 Ґриффитівців, а 4 Де Валерівців.

Вибори до нового Ірляндського парляменту мають бути на другий місяць.

В Лондоні принято сю ірляндську угоду з вдоволеннєм. Британське правительство сподівається, що чейже тепер настане в Ірляндії мир.

ФРАНЦУЗ КРИТИКУЄ АМЕРИКУ У ФРАНЦУСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

ПАРИЖ, 23. мая. — Нині в парляменті виступив бувший комісар Франції в Злучених Державах Анре Тардіє з промовою, в якій критикував політику Злучених Держав.

Нарікав, що Америка усувається від европейських справ, та що через своє відокремленнє розбила єдність аліянтів.

Він казав, що в Америці є стремлінне до американсько-анґлійської приязни, але та приязнь, на його думку, є не раціональна, бо відносини між державами і народами опираються на економічних підставах а не на расових споріденнях.

НІМЕЧЧИНА СПОДІВАЄТЬСЯ 4 МІЛІЯРДІВ МІЖНАРОДНЬОЇ ПОЗИЧКИ

БЕРЛІН, 23. мая. — В Німеччині надіються тепер на міжнародню позичку для Німеччини в сумі 4 міліярдів (біліонів) долярів. В сій позичці імовірно візьмуть участь також американські банки під проводом Дж. П. Морґана, котрий в сій справі виїхав до Европи.

З тих 4 міліярдів Німеччина дала би аліянтам на „відшкодованне" 3 міліярди, з того самій одній Франції два міліярди. Для себе задержала би тільки 1 міліярд.

Яко запоруку на сю позичку Німеччина дає свої державні зелізниці й інші державні власности.

КІЛЬКО НІМЕЧЧИНА ЗНИЩИЛА ВОЄННОГО МАТЕРІЯЛУ?

БЕРЛІН, 23. мая. — До дня 1. марта, 1922, Німеччина знищила, згідно з умовою версайського мира 5,855,000 рушниць, 104,000 машинових крісів, 35,700,000 набоїв і мін, 14,800,000 ґранатів, 13,383 літаків і 24,045 літакових моторів.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ІТАЛІЙСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР

ҐЕНУЯ, Італія, 23. мая. — Нині продовжались далі переговори між італійськими і російськими представниками у справі торговельного договору.

З італійської сторони був міністер загряничних справ Карльо Сканцер (Шанцер) і сенатор Конті, а з російської сторони були комісарі: Чічерін, Красін і Воровський.

Коли вони нині вечером відходили з наради домів, заявили, що завтра (в середу) договір буде готовий до підпису.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИКИ В ЗЕРКАЛІ СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ.

Офіціяльний орган еспанської робітничої партії, котру вважають большевицькою, пише в одній своїй передовиці про большевицьких правителів Росії таке:

„Сі люди, котрі шахрайськими, крикливими дикими виступами не потрафлять вже обдурити нікого, побачилися нині відосібленими на всі боки і станули нині перед можливостю, що їх примусять зрезиґнувати з їх високого становища, або їх насилу викине і копне чоботом обурений народ, котрий мимо своеї невинности та легковірности не буде вже довше зносити божевільні вибрики епілептичних варіятів, що становлять двір Троцького І., великого царя всеї Росії."

Так дуже забуватися й так люто виступати проти когонебудь може хиба лише той, хто самий до недавна давався дурити „шахрайським, крикливим виступам".

ЩЕ ОДИН ІМІҐРАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ.

Настав тепер в Америці такий час, що кождий політик уважає своїм обовязком виступити з новим проєктом іміґраційного закона. Певно з тої причини в конґресі виступив з новим пляном мінесотський республиканський конґресмен Стінерсон.

Його плян зводиться до того, щоби впускати до Злучених Держав всіх фармерів. Кождий іміґрант, котрий при вступі на американську землю зложить заприсяжене зізнанне, що він рільник і думає заниматися рільництвом, та зложить приписану грошеву запоруку, що він сповнить свою обіцянку урядови, мавби мати вільний вступ до Америки, хочби з його краю прийшло вже дозволене законом число. Хтоб на таких умовах добув собі доступ до Злучених Держав, але потім не сповнив зобовязання, той мавби бути депортований.

Як бачимо з постанов, поміщених в законопроєкті, внесодавець виходить зі заложення, що лише промислові робітники є злишні для Америки під теперішну хвилю та що іміґрація не булаб шкідлива суспільно, якби так іміґранти не задержувалися по містах, але переходили відразу працювати на ріллі. Чому якраз так малоби бути, сього природно не кажеся в законопроєкті. Лише догадатися можна, що певно тому, бо безробітте не відбиваеться на фармерів так, як воно відбиваеться на міських робітниках. Так воно справді й булоби там, де рільник управляе всякі рослини та кормить худобу передусім для свого власного прожитку, але не в краю, де фармер продукуе все на збут і все потрібне копуе від купця. Законопроєкт видно опираеться на тому, що кождий іміґрант, котрий лише знаеся на рільництві, бо ним займався в Европі, зараз буде успішним фармером в Америці. Що справа маеться інакше, се знае кождий, хто добачуе глибоку ріжницю межи рільничою господаркою в Европі та рільничою господаркою в Америці.

Наконець проти проєкту нового свідчить також і те, що навіть американське родовите фармерство не находиться тепер в добрім економічнім положенню; коли фармер, що вродився й зріс в Америці, що знае американські умови, банкрутуе і сходить з властителя землі на арендара, то щож допервa говорити про іміґранта, що з европейських умов попадае в невідомі собі обставини.

Наконець само нагляданне за такими іміґрантами-фармерами коштувалоби уряд дуже богато. Правда кілька тисяч людий моглоби дістати „джаби" як шпигуни, слідкуючі за такими заприсяженими й забондованими фармерами, але се булаби лише користь для самих урядників. Американська суспільність не малаби великої користи з міліонів, виданих на удержанне сих доносчиків. Для самих іміґрантів справа скінчилабся звичайно так: вони підписувалибся на фармерство без огляду на те, чи знаються на фармерстві чи ні, щоби лише дістатися до Америки; потім попадалиб в лапи сих федеральних урядників, що малиб над ними право необмеженої власти, бо право вислання їх назад до старого краю за доносом покинення рільництва; наконець, як вже не схотілиб або незмоглиб вдоволити своїх наглядачів, колиб побачили свою похибку або захотіли змінити професію, тоді їх по роках спроб і боротьби вигнялиб жебраками до старого краю.

ВЕЛИЧАВА УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В ФІЛАДЕЛФІЇ.

Українці Філаделфії та околичних міст урядили в неділю, дня 21. мая, величаву маніфестацію з протестом проти польської окупації Східної Галичини.

Маніфестація почалася великим походом головними вулицями міста, в котрому взяло участь коло 10 тисяч Українців та Українок. Уставлені після товариств, в супроводі банд, вони помашерували вулицями Катідрел, Френклин та Бровн до Брод Стріт Тіетер, де три тисячі учасників відбуло протестаційне віче, а решта розійшлася домів. Віче отворив о. М. Кінаш. До президії вибрано Д. Бібера, бувшого суддю, яко предсідателя, кап. Дармограя яко секретаря. Промовляли на вічу по анґлійськи: Френк Паркин, секретар Американського Біблійного Товариства др. Герик, президент Джирард Каледж; по українськи: др. Лука Мишуга та Омелян Ревюк. Френк Ритер предложив протестаційні резолюції по анґлійськи, Т. Грипей по українськи. Резолюції принято через акламацію. На другий день їх подали в скороченню місцеві американські газети.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ПРАЗІ.

З ПОЧАТКОМ ЛІТНОГО СЕМЕСТРА.

(Від власного кореспондента).

Український Вільний Університет, заснований з початком 1921 р. в Відні і перенесений в осени 1921 р. (себто з початком шкільного року 1921—1922) до Праги, — розпочав тепер свій літній семестр.

Вписи на літній семестр почалися 25. цвітня, виклади почалися 2. мая.

З сього приводу хочу подати найважнійші відомости про орґанізацію і теперішній стан Українського Вільного Університету.

Український Вільний Університет є зорґанізований на взорець европейських державних університетів. На час перебування на території Чехо-Словацької Республики придержуеться він таких самих приписів, які обовязують на чеськім державнім університеті ім. Карла в Празі.

Складається Укр. Вільний Університет покищо з двох факультетів: 1) фільософічного з відділами: а) історично-фільольоґічним і б) природописно-математичним і 2) факультету права і суспільних наук.

Ректором Українського Вільного Університету є проф. д-р Олександер Колесса, проректором проф. д-р Станислав Дністрянський, деканом фільософічного факультету проф. д-р Степан Смаль-Стоцький, продеканом фільософічного факультету проф. Дмитро Антонович, деканом правничого факультету проф. д-р Станислав Дністрянський, продеканом правничого факультету д-р Володимир Старосольський.

Ректор, протектор, декани і продекани творять Сенат, який є найвисшою владою Українського Вільного Університету.

Сенат урядує цілий шкільний рік і вибираеться з початком кождого шкільного року наново.

В минулім зимовім семестрі Український Вільний Університет мав 702 студентів, з того звичайних студентів 664, надзвичайних студентів 37, госпітантів 1.

На **фільософічнім** факультеті було всіх студентів 420, з того звичайних студентів 391, надзвичайних студентів 28, госпітантів 1.

На правничім факультеті було всіх студентів 282, з того звичайних студентів 273, надзвичайних студентів 9.

Студенток було на фільософічнім факультеті 33 (20 звичайних, 12 надзвичайних, 1 госпітантка), на правничім факультеті 9 (всі звичайні).

По **державній приналежности** було з українських земель студентів 666 (Велика Україна 118, Галичина 513, Буковина 28, Кубань 7), з Чехо-Словацької Республики 33, з Білоруси 2, з Московщини 1.

По **народности** було Українців 655 (з того 15 з Закарпатської України, яка входить в склад Чесько-Словацької Республики), Жидів 26, Чехів 15, Німців 3, Білорусинів 3, Москалів 1.

Склад **професорської колеґії** з початком сього літнього семестра представляється так:

Звичайні професори А) факультет фільософічний: Д-р Петро Андрієвський, Дмитро Антонович, д-р Агенор Артимович, Дмитро Дорошенко, д-р Іван Горбачевський, д-р Олександер Колесса, д-р Степан Рудницький, д-р Степан Смаль-Стоцький. — Б) Факультет права і суспільних наук: Отто Айхельман, д-р Станислав Дністрянський, д-р Михайло Лозинський, д-р Володимир Старосольський, Федір Щербина.

Надзвичайні професори: А) Факультет фільософічний: Вадим Щербаківський. — Б) Факультет права і суспільних наук: Кость Лоський.

Доценти: А) Факультет фільософічний: д-р Борис Матюшенко, д-р Іван Мірчук. — Б) Факультет права і суспільних наук: Ростислав Лащенко, Олександер Мицюк, Володимир Тимошенко.

Лекторка чеської мови: Марія Носкова Бочковська.

Разом: 13 професорів звичайних, 2 професори надзвичайні, 5 доцентів і 1 лекторка.

З названих членів професорської колеґії прибули в сім літнім семестрі, як нові сили: Айхельман, Андрієвський, Щербаківський, Тимошенко, Бочковська.

Сенат Українського Вільного Університету остає в переговорах з дальшими кандидатами на професорів і доцентів.

При сім треба завважити, що при запрошенню нових професорських сил Сенат Українського Вільного Університету мусить числитися з фондами; якими розпоряджає, а ті фонди не дуже великі. В теперішній стадії, після запрошення висше вичислених нових сил, фонди Українського Вільного Університету **не вистають** на покритте видатків. Очевидно, Сенат не спускає з уваги заходів для придбання нових фондів, щоб могти постійно збільшати професорську колеґію.

Виклади в сім літнім семестрі представляються так:

І. Фільософічний факультет:

А) Відділ історично-фільольоґічний:

1) Науки фільософічні: **Мірчук,** Проблеми етики в історичнім розвитку (3 години тижнево), Питанне культури в сучасний момент (1 год. тижн.), Фільософічні вправи (2 години тижнево).

2) Науки історичні: а) Історія України: **Дорошенко:** Історія української козаччини XVI-XVIII в. (4 год. тижн.), Історичні вправи (1 год. тижн.). — б) Історія мистецтва: **Антонович:** Історія українського мистецтва XVII—XVIII в. (3. год. тижн.), Семинар історії мистецтва: Ознакомлення з памятника празького мистецтва і реферати по історії мистецтва (2 год. тиж.).

3) Науки фільольоґічні: а) Українська мова і література: **Смаль-Стоцький,** Українська мова в сімї славянських мов (4 год. тижн.), Історія української літератури і культури XVI і XVII в. (2 год. тижн.), Семинар української фільольоґії: Читання творів І. Франка і О. Кобилянської (2 год. тижн.). — **Колесса:** Історія української літератури XIX в. (2 год. тижн.), Історія Укр. мови (1 год. тиж.), Семинар української фільольоґії: Наукові праці і реферати. Читанне вибраних творів давнього і нового письменства (2 год. тижн.). — б) Чеська мова: **Бочковська:** Чеська граматика з практичними вправами (2. год. тижн.), Систематичні зразки нової чеської літератури: Читання з поясненнями (2 год. тижн.). — в) Клясична фільольоґія: **Артимович,** Порівнююча латинська і грецька граматика (4 год. тижн.), Грецькі діялекти (1 год. тинж.), Семинар клясичної фільольоґії: Метричні вправи (2 год. тижн.).

Б) Відділ природописно-математичний:

1) Хемія: **Горбачевський,** Виклади з хемії орґанічної (4. год. тижн.). — 2) Ґеоґрафія: **Рудницький:** Вибрані проблеми ґеоґрафії українських земель (5 год. тижн.). — 3) Соціяльна гіґієна: **Матюшенко,** Соціяльна гіґієна і соціяльна медицина (3 год. тижн.).

II. Факультет права і суспільних наук:

1) Загальна наука права: **Дністрянський,** Історія публичного і приватного права (2 год. тижн.).

2) Римське право: **Лоський,** Інституції римського права (3 год. тижн.).

3) Українське право: **Лащенко:** Українське право (3 години тижн.).

4) Цивільне право: **Дністрянський,** Облігаційне право (3 години тижн.).

5) Політичне право: **Старосольський,** Політичне право (3 год. тижн.), Вправи в політичному праві (2 год. тижн.). — **Лозинський,** Вибрані питання українського державного права (1 год. тижн.), Історія української політичної думки в XIX і XX в. (1 год. тижн.).

6) Міжнароднє право: **Лозинський,** Огляд міжнародного права (2 год. тижн.), Вправи в міжнародньому праві (1 година тижн.).

7) Науки економічні: **Мицюк,** Політична економія (3 години тижн.).

8) Статистика: **Щербина,** Загальна й українська статистика (3 год. тижн.), Статистичний семинар (2 год. тижн.).

При сім списі викладів треба зазначити, що нові професори й доценти означать в сих днях теми своїх викладів.

Виклади відбуваються в будинках чеського державного університету ім. Карла.

Ось такий — в найзагальнійших рисах — образ Українського Вільного Університету з початком сього семестра.

• • •

В кінці хочу звернути увагу американських Земляків на ось що:

Як я вже згадував, фонди Українського Вільного Університету не такі великі, як се було би бажане в інтересі розвитку університету.

З сих фондів не тільки покриваеться всі потреби Університету, але крім того **Сенат дае місячні наукові стипендії** тим молодим ученим, які вже скінчили університет і хотять далі працювати науково. Кандидатів на сі стипендії богато, а гроший мало.

Може би Ви, американські Браття, помогли в сій справі Українському Вільному Університетови, присилаючи йому датки на стипендійний фонд. Такі датки найліпше присилати на адресу: „Zivnostenska Banka" в Празі, Prof. Dr. Alexander Kolessa, Rektorat Ukrajinske Volne University.

Прага, 10. мая, 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

САМОСТІЙНІСТЬ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Паризький тижневик „Ль Ероп Нувель" (Нова Европа) з 22. цвітня с. р. містить під наведеним написом статтю **д-ра Степана Витвицького,** голови Галицької Української Делеґації на Мирову Конференцію.

Подаємо сю статтю в цілости:

„Питанне Східної Галичини виринає при нагоді кождої спроби закріплення мира на европейськім Сході. Воно виринуло з кінцем війни; ним займалися в Спа в часі побідного наступу большевиків проти Польщі; воно повертається тепер, коли бесіда про відбудову Росії.

Східна Галичина була в 1914 р. частиною Австрії. Її поверхня 55,300 квадратових кільометрів є більша як Швайцарія, Голяндія або Данія. Се країна богата лісами (1,450,000 гектарів), нафтою, сіллю, калі, і має незвичайно обильні засоби поживи. Її населення на основі урядової австрійської статистики з 1910 р., переведеної в користь Поляків, досягає 5.450,000 мешканців, з чого 64% Українців, 23% поляків і 12% Жидів.

До половини XIV. століття Галичина була суверенною українською державою. Втратила самостійність, підбита Польщею. Після поділу Польщі була прилучена до Австрії. В 1918 р. галицькі Українці привернули давну самостійну державу, проти якої виступили війною поляки.

Мирова Конференція пробувала двома наворотами довести до перемиря між обома воюючими сторонами, одначе без успіху, і в девятім місяці війни Польща заняла переважну частину галицької території. Внаслідок сього доконаного факту, Мирова Конференція уповажнила своїм рішенням з. 25. VI. 1919 р. Польщу продовжати свої військові операції до східної границі Галичини. Вслід за тим Польща заняла військом усю галицьку територію. На основі 91. статті договору, заключеного 10. вересня, 1919, в Сен Жермен, суверенна влада над Східною Галичиною перейшла від Австрії на головні держави Антанти.

Тепер Східна Галичина під польською військовою окупацією і під страшними переслідуваннями зі сторони окупаційної влади.

Польська кольонізація у Східній Галичині поступає дуже скоро наперед. На основі українських жалоб Ліґа Народів двічи займалась галицьким питанням. Дня 27. вересня, 1921, вона ухвалила одноголосно резолюцію, якою звернула увагу головних держав Антанти на потребу скорого порішення державного устрою Галичини.

Вирішенне сього питання є не лише вказаним, але стало прямо необхідним.

Польща має на Сході леґітимну, тимчасову границю, визначену Антантою і відому під іменем „лінії Корзона", яка обіймає приблизно усю польську етнографічну територію і признає Польщі 31,000 квадратових кільометрів української та білоруської території. Одначе Польща домагається іншої границі, а саме визначеної риським договором, що обіймає 206,873 квадратових кільометрів не-польської території, заселеної, поза Східною Галичиною, якої статистику наведено вгорі, 7,459,000 Українців і інших та 639,000 Поляків.

Постанови риського договору дотично Східної Галичини приймають за границю між Росією, зглядно Україною — з одного боку — і Польщею з другого, ріку Збруч (східна границя Галичини). Одначе сей договір є з точки погляду міжнародного права неважним, бо він розпоряджує територією, яка остає під суверенною владою головних держав Антанти.

Зрештою, уся не-большевицька Росія, Українці, головно галицькі, Білорусини і Литва запротестували проти сього договору, признаного покищо одною Польщею. Совети підписали його, з застереженнем; підчас російсько-польських переговорів в Ризі, голова українсько-російської делеґації. **Йоффе зложив 24. вересня, 1920,** отсю заяву:

„Центральний комітет советських депутатів є сеї гадки, що основою мира слід признати негайне і торжественне потвердження самостійности і суверенности Польщі і Росії, признаючи рівночасно самостійність України, Литви, Білоруси і Східної Галичини".

Отся заява висказує правдиву волю советів; противно, як риський договір, підписаний під примусом. Доказує се розпорядок Советів, оголошений в харківськім органі „Комуніст", ч. з 12. січня, 1922, який приказує українським властям уважати мешканців Галичини горожанами краю окремого від Польщі.

Щоби Росія і Україна та Польща могли забезпечити собі взаімно свої границі, треба їх остаточно усталити, а в тій цїли треба вирішити галицьке питанне.

Галицькі Українці становлять більшість населення. Вони творять найбільше культурно і політично розвинену частину усього українського народу. В Галичині українська культура знайшла захист в часі царського режіму, і відтам взяла розмах на Схід українська національна сила, причинюючись до основання Української Держави, признаної тепер навіть Советами. Тому не можна відмовити Галицьким Українцям сього, що стало дійсностю для їх молодших братів: державної самостійности.

Отся розвязка є необхідною для економічної відбудови Европи. Українське населенне не може взятись до праці, поки в його груди спрямовані польські кріси. Невдоволенне 4,000,000 населення, на окраїнах Росії, в країні, яка є перехідною територією, може принести поважні перепони економічної відбудови і стати огнищем важних міжнародних конфліктів. Було би нерозумним доводити до розпуки нарід, якого глибокий патріотизм здіймається на висоту релігійного почування, — замісць ужити сеї сили для закріплення мира, так крихкого в тій частині Европи.

Галицькі Українці, які причинились досі до національного розвитку України, вспіють зберегти сей вплив і на будуче. Не треба забувати, що є се в переважній мірі Українці галицького походження, які поза рамцями офіціяльної адміністрації беруть під большевицьким режімом чинну участь в національнім рухови.

Щоби улекшити діло мира, Галицькі Українці готові погодитись на потрібні жертви. В їх предложенню до правительств Антанти вони пропонують утворенне галицької держави вільних народів, в якій усі краєві народности (Українці, хоч в більшости, Поляки і Жиди — яко меньшости) мали би повну рівноправність, т. зв. всі ті народи брали би участь в правлінню краєм на основі їх чисельного відношення. Тойсам погляд приняло населенне жидівське, як се заявляє „Еврейська Трибуна" з 24. лютого с. р.

Ідея самостійности Галичини знаходить з кождим днем щораз більше прихильників в політичних кругах Франції й Анґлії. Висловились за нею французька Ліґа прав людини і французьке товариство Ліґи Народів; а також анґлійська Унія Ліґи Народів. Удержанне мира в Східній Европі вимагає необхідно припинення польських посягань на Схід.

Самостійну галицьку державу можна би оголосити невтральною, а також і відповідаючу їй територіяльну полосу аж до Балтика. Тоді всі народи Галичини могли би взятись до спільної праці, і ся країна стала би сильним заборолом мира. Тим чином створено би Швайцарію европийського Сходу. Надіймось, що в той спосіб устане головна причина польсько-російського непорозуміння і забезпечиться остаточно мир в сій части Европи.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Надзвичайний мітинґ Братства Пресв. Богородиці, відділ 9. У. Н. Союза в Ст. Клейр, Па., відбудеся в неділю, дня 28. мая с. р. в Лирік Гол о год. 2-ій пополудни. На цей мітинґ прибуде головний урядник У. Н. Союза в дуже важній справі орґанізаційній, і тому присутність всіх правосильних членів того відділу є конечна. Так урядників як й членів взиваеться точно на означений час і місце прибути.

З братським поздоровленнєм

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

Джерзи Сіті, Н. Дж., 22. мая, 1922.

ЯК УКРАЇНСЬКЕ МІСТОЧКО В ГАЛИЧИНІ СВЯТКУЄ ДЕНЬ ШЕВЧЕНКА?

Львівський український дневник „Громадський Вістник" містить отсю допись із Стрілиск Нових, повіт Бібрка:

Дня 9. марта с. р. святковано у нас память Тараса Шевченка. З браку місця свято відбулося в церкві. Урочистість зачалася Службою Божою за місцевих померших за долю і волю України, підчас котрої виголосив патріотичну промову місцевий парох. Посеред церкви піднімався високий катафальок, на котрий схилялися схрещені чорні фани. Попереду лежав „Помяник" з тризубом по верху в синьожовтих лентах, окружений терновим вінцем. По боках висіли вінки з написами, між ними один лавровий. З боку виднів великий портрет Тараса прибраний цвітами і рушниками, з написю в горі: „Борітеся, поборете". Гарно співав місцевий хор. Зворушлива була хвиля, коли після відспівання „Боже великий єдиний, нашу Вкраїну храни", залунало: „ВІЧНИЙ УПОКОЙ ПОДАЙ ГОСПОДИ ВСІМ ПОЛОЖИВШИМ ГОЛОВУ ЗА ДОЛЮ І ВОЛЮ УКРАЇНИ І СОТВОРИ ІМ ВІЧНУЮ ПАМЯТЬ". Слідувало потрясаюче „Вічная память"; піднялись чорні фани і похилялись цілий час перед „Помяником" і тризубом. Ніяка промова не могла бути більше потрясаючою і переконуючою. Захвилювався нарід, а було до півтора тисячі. Маса поняла як слід ціле свято. Почесну сторожу держало вісім молодих людий в синьожовтих лентах, колишніх козаків і товаришів тих, котрих поминалося.

ҐРОМАДЯНИ СТРІЛИСК НОВИХ, СТАРИХ І КНІСЕЛА ЗДЕРЖАЛИСЬ ЦІЛИЙ ДЕНЬ ВІД ВСЯКОЇ ПРАЦІ, А МІСТОЧКО СТРІЛИСКА НОВІ ПРИНЯЛО ЗОВСІМ СВЯТОЧНИЙ ВИД. Здається, не було громадянина, котрий не мав би синьо-жовтої кокарди, з котрих було доходу около 25,000 мп. Сього року свято відбулося спокійно, коли попереднього року на такийсам обхід в тімсамім часі місцевий „комендант" спровадив цілу сотню війска. Війско цілий день в повній розстрільній і цілковитім поготівлю робило preріжні маневри, приміром на місцеву плебанію, а сам комендант зривав кокардки у малих хлопців.

Сейчас після відправи зібрався виділ Читальні на СВЯТОЧНЕ ЗАСІДАННЄ, ЯКЕ В ПРИСУТНОСТИ МАЙЖЕ ВСІХ ЧЛЕНІВ ВІДБУЛОСЯ СТОЯЧИ.

Взагалі місцеве народне життє концентруеться головно в читальні „Просвіти", яка вибилась чи не на перше місце в цілій околиці. В жовтні, 1921, приступив виділ до відбудови місцевого Народнього Дому, знищеного війною. Лишився був тільки голий мур без вікон і дверий. Сьогодня будинок почасти відбудований, а одна саля має вже вікна і двері і служить тимчасово за читальню. Є уладжена і сцена. То все коштувало до тепер около 500,000 мп. Тяжко рішити, кому належиться головна заслуга, бо богато є робітників, а особливо між МОЛОДІЖЮ. Вона і підтримуе головно аматорський кружок і досить зазначити, що самих аматорських вистав було від вересня, 1921, дотепер десять. На 14. мая с. р. приготовлено концерт в честь Тараса Шевченка.

ПРИ ПОМОЧІ ЗЕМЛЯКІВ З АМЕРИКИ (самих Стріличан) маємо надію ще сього року викінчити цілковито наш Народній Дім з великою салею і гарною сценою.

Член читальні.

АМЕРИКАНСЬКА ЛІҐА ГОРОЖАН УКРАЇНСЬКОГО РОДУ В ПІТСБУРҐУ

ДО УКРАЇНЦІВ В ПІТСБУРЩИНІ.

Шановні Громадяни! Наш Рідний Край стогне в ляцькім ярмі вже четвертий рік; ляхи мордують наших Братів, не щадять нікого, вішають, до кримінялів саджають кождого одного, хто лише поважиться домагатись свого.

Шановні Громадяни, крайна пора взятися нам до роботи і показати світови, що ми не позволимо на се, аби нас ляшня винародовлювала на нашій землі. Ми повинні стати всі як оден і запротестувати тут на вільній землі Вашінгтона проти звірств, яких допускаєсть ляшня на нашім народі.

Шановні Громади! Як Вам уже відомо в Пітсбургу, Па., зорганізована уже Ліґа Горожан Українського Походження. Ся організація до тепер зробила вже пару важних діл, а то все до помочи нашим Браттям в старім краю. Третим важним ділом — має відбутися велика манифестація в Пітсбурґу, Па. В сій манифестації повинні взяти участь і доокличні Громади.

Отже проситься Громади, в котрих є зорганізована Ліґа Горожан Укр. Походження, як і тих в котрих ще нема, прислати делеґатів на збори, котрі відбудуться в понеділок, дня 4-го червня о 7-мій годині вечером в церковній гали при 7-мій улиці і Карсон, в справі уряджения великої Манифестації в Пітсбургу, Па.

На тих зборах неповинно бракнути ані одної Громади, отже просимо усіх прибути на означений час, а тим покажемо світови, що ми дбаємо за наш Рідний Край.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ УРЯД ЛІҐИ ГОРОЖАН УКР. РОДУ:

Іван Ганяк, предсідатель. **Василь Онишків**, секретар.

ПЛЯН ПОХОДУ В НЮ ЙОРКУ ДНЯ 27 МАЯ 1922 Р.

УСТАВКА НА ВАШІНҐТОН СКВЕР В НЮ ЙОРКУ

Поліція.	Репрезентанти й визначні одиниці.
Американський прапор.	Музика військова.
Таблиці й два прапори (український і американський).	Жовніри.
	Скавти (дівчата).
	Скавти (хлопці).
Провідники походу.	Діти шкільні.

Всі досі вичислені ґрупи стають на самій площі біля брами.

Дівчата й жінки в народніх строях.
Жіноцтво в білих строях.
Жіноцтво у звичайних убраннях.

Усі три відділи жіноцтва уставляються на Семій улиці Вест по лівій стороні Пятої Евні.

Живий образ.
Хлопці й мущини у вишиванках.

Громади, братства, товариства і т. д. стають довкруги цілої площі Вашінґтон Сквер.

Уставка о годині 3-тій а не о 2-гій по полудни, як було подекуди оголошено.

Після походу масове зібрання в салі „Медисон Сквер Ґарден" межи 23 і 24 улицею. Там запрошені свої й чужі визначні бесідники. Рівночасно в Українськім Народнім Домі відбудеться представленнє „Сотник Тетеря" (траґедія Мирославського). — Дохід з представлення на Рідну Школу.

Хай кождий уважає себе відвічальним за цілість походу.

ПЕРЕД ПОХОДОМ В НЮ ЙОРКУ ОСТАННІЙ ПОКЛИК:

УКРАЇНЦІ И УКРАЇНКИ:

СУБОТА 27. МАЯ ЗА ПЛЕЧИМА. Чим близший сей день — тим дорожший нам і тим більше повинно дрожати наше серце на спомин, що ми всі як один станемо до походу. Всі як один, се Українці з Ню Йорку, Бруклина, Асторії, Лонґ Айленд, Вудгейвен, Вайтстон, Стейтен Айленд, Йонкерс, Гейстингс ан Гудсон, Спринґ Велі, Джерзи Сіти, Елізабет, Елізабет Порт, Нюарк, Гаррісон, Пасейк, Патерсон, Бейон, Картерет, Перт Ембой, і з инших сусідних, як Раріттен, Бандбрук, Стемфорд.

Се мусить бути великий похід. Його ціль велика його устроює великий нарід і у великій хвилі.

На сей похід буде глядіти ціла американська Україна, канадійська і бразілійська — а головно наша рідня, в кайдани закована, стара Вітчина-Мати Україна за широким океаном.

Глядіти будуть наші Браття і радіти муть що ми тут, на вольній землі працюємо для їх освободження.

Є в нашім народі звичай, чекати на запрошення. Хоч ми того погляду, що тут кождий повинен сам впрошуватися, то мимо сього ми просимо і взиваємо всі Братства і Сестрицтва, Товариства, Громади, Парохії, Священиків, Учителів, всі хори, всі женщини і всіх мущин, шкільні діти, жовнірів-ветеранів (матрозів також) і всіх громадян поодиноко.

Приходіть в суботу 27-го Мая о годині 3-тій по полудни на Вашінґтон Сквер в Ню Йорку і ставайте в ряди.

Пильнуйте себе і загального ладу. Нехай святочний і бадьорний настрій і взірцева карність будуть свідоцтвом нашої народної зрілости.

Нюйорська Ліґа Горожан і Ветеранів Українського Роду:

Стефан Дембицький, голова. **Тимко Мілещук**, секретар.
Михайло Першин, командант, **Юліян Рокицький**, адютант.

P. S. Кождий учасник мусить мати прапорець і народні відзнаки. Все те буде продаватися від години девятої рано до першої в полудне в Народнім Домі, а від другої години на збірній площі.

ОГЛЯД ПРЕСИ.

„Галичанин — не Українець".

(З канадійського тижневика „Український Голос").

„Він Галичанин, а не Українець".

Таке мав сказати про українського соціял-демократа Осипа Безпалка російський ґенерал-ґубернатор для України, його комуністична ексцеленція Крістіян (Хаїм) Раковський.

В кождім разі так оповідає про се Луіс П. Локнер, европейський директор пресової аґенції „Федерейтед Прес". Локнер оповідає дословно так:

На закид Безпалка, що теперішне правительство України є в дійсности правительством чужинців, з яких більшість походить з Росії, Раковський відповів: „Щодо мене то випадково сей закид є правдивий. Я уродився від болгарських родичів в Румунії, але ґарнізон російських жовнірів увільнив мене з румунської тюрми, де мене інтерновано з причини моєї опозиції до війни. Однакож мені виглядає, що сей закид є досить дивний, коли виходить від Безпалка, який сам є Галичанин а не Українець і відзначився підчас війни льояльним піддержуванням австрійського цісаря, коли я був активний в соціялістичнім русі звиш 30 літ. Щодо решти правительства, то воно є майже зовсім в руках родовитих Українців."

Розмова Локнера з Раковським є поміщена в 143 ч. "One Big Union Bulletin", з 4. мая, 1922.

Так і маємо чорне на білім, що Галичани не є Українці. Але зате є правдивими Українцями такі люди, як Кон, Фрунзе, Пятаков, Гольцман, Аверін, Кін, Кузнецов, Аусcен... Се говорить цілому світови не хто інший, а сам „голова українського радянського правительства".

В самім ділі між членами правительства, якого головою є Раковський, нема тепер ані одного родовитого Українця. Родовитих Українці, що з молодечої дурноти помагали московським катам затягнути нове ярмо на Україну, повисилали нові пани України за кордон і віддали їх під нагляд „грезвичайки", сподіваючись, що там, де більше покуси, молоді дурачки скорше пошпотаються і тоді лекше буде їм карки повкручувати.

Коли однакож Галичани не є Українці, то де тепер є місце для задурманених комунізмом галицьких еміґрантів в Злучених Державах та Канаді, які досі так щедро підшивались під українське імя? Ану, товариші, злазіть з українського коня, бо ваш папа Раковський декретує, що ви сего українського коня вкрали. Ваш Раковський не признає вас за Українців!

НА ЗБОРИ, РОДИМЦІ ЗБАРАЖСЬКОГО ПОВІТУ!

Браття і товариші! На просьбу наших братів Збаражського повіту, а зглядно на просьбу комітету будови „Українського Народного Дому" в Збаражи, котрі просять, щоб ми своїми жертвами помогли здвигнути свою хату в Збаражи, кличемо Вас родимці Збаражчини в тій справі на збори, котрі відбудуться в неділю, 28. мая в Ню Йорку, в Українськім Народнім Домі, улиця 6-та, година точно 3-та.

Товариші Збаражчани! Вам відомо яку тяжку шляхоцько польську неволю переживають наші браття в старім краю, відомо Вам також, що Польща за помочию попів-езуїтів і косцюлків стараєсь спольщити наші українські села. Вам відомо, що для старших має Польща жандармів і тюрми, а для молодших „польських професорів і товаржиства школи людовей" за помочию котрих насаджує Польщу між українським народом. А вже найважнійше для нас те, що Польща, щоб захопити міста в свої руки, стараєсь в кождім місті збудувати Польскі Дом Народови, котрі то доми являються наче розсадником „польскосьці" на кресах. Розуміючи се, наші браття щоб охоронитись від польонізації, задумали забезпечитись перед польською небезпекою і роблять заходи до будови Українського Дому в Збаражі. Та знищені семилітною війною не всилі самі цего доконати, просять нашої помочи, тому кличемо всіх Збаражчан, що мешкають в Ню Йорку, Брукліні, Петерсон, Пасайку, Джерзи Сіти, Ґілксвіл і Вестбури, щоб громадно прибули на сі збори які відбудуться в неділю, 28. мая в Ню Йорку. 20,22

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:
Анд. Бучак, касієр; **К. Баґрій**, предс.; **П. Вакулінський**, писар; **М. Крук**, **Ів. Мандровський**.

ЧИ „КРЕСОВЕ БІСКУПСТВО?"

Ще від часу большевицького наступу проводить в Бучачі нудні дні бувший польський епископ Каменця Подільського Маньковскі разом зі своєю капітулою. За „добрих часів" був се великий маґнат, який автами розбивався по Поділлю і Волині: нині — тісно живе на „сусідських" марках. В польських кругах ходять чутки, що через безвиглядність на поворот, епископа закордон, має бути він внедовзі креований епископом, для кресуф" зі стільцем в Тернополі. А що Маньковскі має кваліфікації на се становище, мали Українці нагоду переконатись ще в Каменці, по нещасній передачі Петлюрою того українського міста в польські руки. Нові льокатори вивозили всіх Галичан до границі і тут їх приарештовували. Двох галицьких діяльних священиків, лично знаних Маганьковському, просили його, аби позволив їм лишитися в Каменці, та сей відповів: „Нєма потршеби. Єсьмі кто зехце наврууціць сєм, то ми го самі пршиймеми на лоно католіцизму!"

ОГОЛОШЕННЄ.

На підставі ухвали, яка запала на зїїзді відпоручників, дня 10-го січня 1922 у Філядельфії, Па., та на підставі офіціяльного письма, яке наспіло дня 26-го цвітня 1922 з комісії для заграничних справ американського конґресу на руки правного заступника „Ліґи американських горожан українського роду та бувших жовнірів американської армії", тимчасовий головний уряд як начальна власть отсим проголошує

УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ ЗЇЗД

ЯКИЙ ВІДБУДЕТЬСЯ У МІСТІ

Вашінґтон, Д. К.

В зїзді тим мають взяти участь усі, уже вибрані і зголошені відпоручники, як також і ті, що найдальше до 30-го мая 1922 будуть вибрані і зголошені до офісу Ліґи у Філядельфії, Па. Як би котрісь з громад, що вибрали уже передше відпоручників, а рішились тепер з якихсь причин не висилати, зволять ласкаво про се донести до офісу нашої Ліґи. „League of American Citizens of Ukrainian Extraction" 329 So. 4th St., Philadelphia, Pa.

В зїзді повинні взяти участь усі відділи Ліґи, всі товариства ветеранів і всі горожанські клюби.

Нехай усі громади **сейчас донесуть нам по кілько людий висилають, щоби ми могли постаратись для них о приміщенню. День зїзду, адресу галі і програму, подасться до відома що найменше сім днів наперед. —**

Філяделфія, Па. 9-го мая 1922.

За тимчасовий Головний Уряд „Ліґи американських Горожан та бувших жовнірів американської армії":

Теодор Грицей, гол. предс; **Григорій Самбір**, гол. заст. предс; **Іван Борисевич**, гол. касієр; **Андрій Шостак і Михайло Рибак**, гол. секретарі; **Мих. Коцюк, Семен Бабяк, Др. Вол. Городиський, Мих. Беряновський і Юрій Крет**, радні.

P. S. Проситься отсим усі українські часописи се оголошеннє передрукувати.

МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ АЛЛЕНТАВНУ

В СУБОТУ 27-го МАЯ 1922 Р.

Головне місце збору на улици Н. Фронт коло Укр. Школи. О ГОДИНІ 1-шій ПОПОЛУДНИ починаєсь збірка всіх Брацтв, Товариств, Сестрицтв, Парохій і всіх Українців і Українок.

В повисше назначеним місці наступить ґрупованнє в слідуючім порядку:

1. **ґрупа: Ветерани.**
2. **„ Шкільні діти.**
3. **„ Жіноцтво.**
4. **„ Брацтва і Товариства.**
5. **„ Парохія і всі прочі Українці і Українки.**

О 2-гій годині пополудни вирушить похід з Нoрт Фронт, перейде улицями Тилман, Ридз Авню, Секинд, Гамілтон, Тен, Ліндин, попри Ситі Гал до Галі

FRATERNAL ORDER OF EAGLE CLUB.

Тут розпічнеться о годині 4.30

ВЕЛИКЕ МАСОВЕ ВІЧЕ

На вічу будуть промовляти запрошені американські і українські бесідники. — Чи чуєте алентавські і доокoличні Українці, Чи чуєте, що буде в суботу 27-го мая? Чи знаєте, що Ви маєте сповнити свій народно-патріотичний обовязок? Чи знаєте, що ви несмієте остатись дома? Чи Ви знаєте, що Вам не можна буде приглядатися збоку? Чи Ви знаєте, що ми всі Українці мусимо стати в один ряд? Коли Ви те все знаєте тож ставайте в манифестаційний ряд разом з нами, бо тепер для нас буде конференція, котру ми самі мусимо собі скликати. Тому в кого є іскра любови до свого поневоленого українського народа, той мусить і повинен стати в ряд разом з нами. День 27. мая має бути для нас українським днем, де почислимо свої сили, пізнаємо себе, хто щирий Українець, а хто ренеґат. Хто не знами, проч від нас.

Тому Комітет просить всіх Українців з Алентави, Нортгемптон, Ормрод, Бетлеґем, Пен Аллен, Палмертон, Істон, Скрентон, Філізбурґ, Филаделфія і другі доокoличні місцевости до найчисленнійшої участи.

Манифестаційний Комітет.

ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕНЯ:

Дорогі Ветерани з Аллентавн, Нортгемптон, Ормрод, Істон, Палмертон, Бетлеґем, Пен Аллен, Филаделфія, Філізбурґ і другі доокoличні місцевости! Проситься Вас прибути на Українську Манифестацію в Алентави, щоб Ви явилися о годині 1.30 в уніформах до української Галі 803 Н. Фронт улиця.

З поздоровленнем

119-21 **Павло Лаґоцький**, ветеран.

В ПОХІД ДНЯ 27-го МАЯ ДО НЮ ЙОРКУ.

Уставка о годині 3-тій по полудни на Вашінґтон Сквер, там де починаєся пята Евня. Ветерани, Скавти, Шкільні Діти, Женщини в народніх строях, Женщини в білих строях, всі прочі Женщини, Брацтва, Товариства, Орґанізації, все українське Громадянство з Ню Йорку й Околиці — Позір!

Се протест проти ляцьких розбоїв.
Станьте солідарно й будьте карні!

НЮЙОРСЬКА ЛІҐА ГОРОЖАН І ВЕТЕРАНІВ УКР. РОДУ:

Стефан Дембицький, голова.

Вячеслав Будзиновський.

НЕРОЗЛУЧНІ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданне з другої половини 17-сотих років.

(11)

— Не бійся! — відгукнув Петро. — Мому жолудкови ще ніколи нічого не пошкодило, хоч би й зїв підкову і випив барило дьогтю. А карі очи не сверло, не розпалене залізо... І вони мені не пошкодять, особливо, як усе те буде лише у сні.

Петро пішов наперед до тої половини сотні, що розмістилася в середині яру кругом великого огнища. Там був також його кінь. Кульбака лежала пару кроків від огнища, під поваленим пнем бука, де козаки вже зладили для свого сотника леговище.

— Спати буду — промовив Петро — з тамтими, при вході до яру.

Кульбаку й уздечку взяв під паху чура, кінь сам пішов за ним. Коли прийшов на місце, ляг між своїми козаками і сказав до чури:

— Тепер іди їсти. Як уже цілком потемніє, окульбачиш коня і виведеш його, ось туди з яру в степ і задержишся так далеко від яру, щоби мене, як сяду на коня, не могли доглянути наші вартові. Ідучи, добре видоптуй траву, щоби я мав виразний слід і потемки не блудив. Як би сторожа чіпала тебе й питала, куди йдеш, скажи, що кінь не привик до шуму ліса й сотник казав вивести його в тихий степ.

— Василь дивачіє — думав Петро. — Буває, говорить таке, що ні пришив, ні прилатав. І прикрий стає. Буває, що й гірке слово скаже тобі. І то щораз гірше... Ось таке, як нині, почув я від него перший раз в життю... Чи то не через ті зміни на Запорожу? І справді... Гірко мусить бути козакови, що привик до давних лицарських часів, або хоч би наслухався про них. Але-ж саме він не повинен так побиватися з отсеї причини, ні так дуже брати собі все те до серця. Він же сам учить мене, що лише заповненнєм Запорожа гречкосіями і всякою иншою голотою годен спасти козацтво і сам край козачий... А може він, в переконанню, що лицарські часи Запорожа минулися, сам гадає зійти на нову дорогу? Може міркує, чи вже тепер не розпращатися з тим, що на його думку тратить ґрунт під ногами? Може в його душі йде боротьба по сій причині і відси гореч в його словах та брак давної сердечности?... Але я зроблю йому збитка. Заки пробудиться, буду вже назад від Батюка з найновійшими вістями... Скорше, ніж його звідуни!

Думаючи, що чура з конем вже далеко в степу, встав і сам рушив його тропою. Ледви зробив пару кроків, побачив, що на зустріч іде хтось з конем.

— Хто се такий? — подумав. — Чи не чура з моїм конем?

Не помилився. Перед ним станув чура з конем.

— Ти назад?

— Назад. Сторожа не пустила. Я вже викарабкався був з конем на беріг яру, як заступив мені дорогу козак і не питаючи, куди й чого іду, казав вертати назад. Не помогло, що я йому подав причину і сказав, що то кінь сотника. Він відповів, що від отамана має приказ не випустити з яру нікого, хто би й не був, хоч би то був сам сотник. „Як зараз не вернеш", сказав, „застрілю! Такий приказ отамана".

— Розкульбач коня, сідло поклади коло мене і іди спати!

Петро кинувся у траву, головою на кульбаку і хвилю... нічого не думав. Зразу захопила його така лють, що не знав що думати, ні що робити. Не хотів суперечки з Василем, але також не мав найменшої охоти бути жертвою химер приятеля, хоч би такого, яким був Василь.

— А може його морочить се, — подумав по хвили — що вислали його на таке кріваве діло... Що він має бути одночасно і лицарем і катом? Бо се справді страшне! Вбити ворога в бою, то лицарське діло. Але инша річ висилати на той світ таких, що в бою не погибли і попали в полон. Се друге, то вже не лицарський, а катівський промисел. В першім закукуріченню ми й не подумали, що відрубувати голови безборонним, або вішати їх, не козаче ремесло. Може отсе прийшло йому на думку і він жалує, що приняв отаманство?... Може через те його дух втратив рівновагу... Але чому по сій причині він дошкулює мені?! Чому не порадиться мене, як то доси все бувало?...

Петро знов лежав хвилю горілиць без ніякої думки. Лише дивився в небо, водив очима від одної яснійшої зорі до другої.

— А я таки своє зроблю! — бормотів, встаючи. — Треба стрібувати тамтуди. Може він казав пильнувати лише ту часть яру, в котрій ночує моя сотня? Що можу обійти його козаків і вийти тамтим кінцем яру, йому мабуть ані гадки.

Вернув, підійшов до огню, кругом котрого сиділа половина його людий і варила кашу.

— Хлопці! — промовив. — Я мушу на хвилю, або й на цілу ніч розстатися з вами. Як би прийшла потреба, то наказним сотником буде Козоріз. Він сидить там з другою половиною сотні. Його слухайте!

Взяв під паху сідло, уздечку і пішов до тої половини сотні. Зібрав хлопців до купи і при них передав свій сотницький значок козорізови, проголошуючи всім, що доки не верне, сотником буде Козоріз.

Петро загадав обійти Василя з його полусотнию, що відпочивала і дібратися до його коний. Виліз з яру на беріг і спустився в другий, що ушов рівнобіжно з першим. Відтак, пройшовши парусот кроків, виліз назад на промежину обох ярів. Там в долині почув пирханнє коний. Вартових коло них не було, бо тут в ярі коні не могли розбічися. Як би який пішов яром, то задержали би його вартові розставлені дальше поперек яру. Спустився обережно і став цілком спокійно крутитися між кіньми, шукаючи Василевого буланого. Знайшов, осідлав, зануздав і повів за собою. Знайшов менше стрімку узбіч яру і провів коня до сусідної дебри. Попавши знов на вигідне місце. вивів його з яру в степ, пильно дивлячися в темряву, щоби не попасти на сторожу. Вже гадав, що непомічений вихопиться в степ, як тут, неначе зпід землі виріс козак і вхопив Петра за рукав... Глянув йому в очи і відступив.

— Вибачте, сотнику, я не знав, що се ви.

Козак щез назад за корчем, ізза котрого вискочив був.

Петро скочив на коня і почвалав у степ. Його здогад був добрий. Василь не сподівався, що він вийде в степ з кінця противного свому леговищу і тому не лиш слабше обсадив сторожами сей кінець яру, але і не дав приказу задержувати кождого, хоч би й сотника. Тут сторожі мали тільки пильнувати, щоби хто чужий не зайшов у яр від степу. В половині дороги до Батюка Петро побачив верхових.

— То мабуть вертають звідуни Василя — думав. — Вимитнути їх, чи ні?... Ні! Нехай Василь зараз знає, що я зробив. Зразу буде лютий, але заки верну досить буде мати часу передумати справу і нарозумитися... прийти до переконання, що пересборщує. Меншу буду мати перепалку, як верну і зійдуся з ним.

Верхові також помітили його, бо здержали коні і взяли рушниці до рук.

— Я, сотник Петро! — гукнув. — Петро Нерозлучний!

Козаки пізнали його по голосі і рушили з місця.

— Вертаємо від Батюка, — заговорив один, коли зїхалися з сотником. — Нічого нового. Можливе, що аж по нашім відїзді хто навідався до Батюка, бо як ми вже були добрий шмат дороги з поворотом, то у Батюка сильно залаяли собаки. Ми не вертали туди, бо отаман казав не гаятися. Ну, і сон клеїть очи, нині треба виспатися.

— Їдьте дальше здорові! Їду до Батюка. Щоби отаман не гадав, що його коня хто вкрав, перекажіть йому, що я позичив собі, бо мій сильно змордований. Придивіться йому... що се справді отаманський кінь. Незабаруся довго. Зараз верну і, як по вашім відїзді до Батюка справді прийшли які новини, привезу їх... З Богом!

— Гаразд, сотнику!

— Лютий буде, — подумав Петро. — Але, добре йому так. Нехай своїми химерами дошкулює другим, не мені!

Петро не квапився, щоби не мучити чужого коня. Як довго їхав, сам не знав. Ріжні думки, що переганяли одна другу, забивали час. Отямився, аж побачив світло.

— У Батюка справді гості, коли так пізно світло.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

PASSAIC, N. J.
30 МАЯ 1922 Р.
ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ СВЯТО В PASSAIC, N. J.
ПОСВЯЧЕНЄ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ І НАРОДНОЇ ХАТИ ПРИ ЦЕРКВІ СВ. О. НИКОЛАЯ.

На це рідке свято на американській Україні сердечно запрашаемо всі брацтва і товариства належачі до „Союза" і „Провидіня" а іменно брацтва і товариства з Ню Йорку, Нюарку, Джерзи Сіти, Бейон, Елізабет, Петр Амбой, Картерет, Бруклин, Йонкерс, Спрінґ Велі. Задля короткого часу не можемо кождому осібно запрошенне посилати, але сею дорогою просимо своєю присутностію звеличати наше свято! Це свято не лише місцеве але всенароднє! Покажім ворогам і американцям що нас сила, що ми помимо всіх перешкод дібемося своїх прав і заживемо на своїй земли своїм життем!

Котре братцтво зволить взяти участь, най сейчас повідомить наш Комітет на адресу: **Rev. L. Lewicky, 42 Van Buren St., Passaic, N. J.**

ПРОГРАМА СВЯТА:

1. О 9.30 С. Б. яку відправить Всч. о. Адміністратор. П. Понятишин при участи сусідних священиків, проповідь виголосить Всч. о. І. Чаплинський.
2. О 11-ій год. похід до новозбудованої школи на Президент Стріт 210.
3. Посвяченне. — Промова Всч. о. Кінаша.
4. По посвяченню сейчас маніфестаційне віче, на якім будуть промовляти Американці й наші бесідники, пп. О. Ревюк, Wm. Kearns, Р. Слободян і Др. С. Демидчук.
5. О 5-ій год. Концерт в честь борців за рідний край.
6. По Концерті вспільна перекуска в великий гали.

КОМІТЕТ.

ДР. МИХАЙЛО ЛОЗИНСЬКИЙ

ДО ЖИДІВСЬКОГО ПИТАННЯ НА УКРАЇНІ.

II. Українське й жидівське громадянство.

В попередній статті я старався виказати, що анормальність жидівського питання на Україні полягає в тім, що Жиди на українських землях являлись досі носителями чужих національних культур і чужих державностий (московської і польської) і тим скріпляли панування чужинців над українським народом. Ся анормальність істнує й досі через те, що Жиди на українських землях ще не примирилися з українською державністю і не приспособилися до неї, як приспособилися до державности англійської, французької, німецької, московської, польської. Розуміється, вони можуть сказати, що українська державність ще не вилилась в певні форми, що за неї йде ще боротьба та що Жидам нема інтересу боротися за українську державність нарівні з Українцями, нести за неї жертви і т. д. Та з другого боку не треба дивуватися, коли Український народ, бачучи, як Жиди на його землях або своєю пасивністю, або навіть активно, в рядах тих, з ким він бореться, утруднюють йому здобуття власної державности, дивиться на Жидів, як на ворогів своєї державности.

З сього анормального положення один вихід: Жиди мусять примиритися з тим, що на українських землях твориться українська державність і приспособитися до сього, як приспособились до инших державностий. Вони мусять в питаннях української державности йти разом з українським народом (як Жиди Англії йдуть з Англійцями, Франції — з Французами, Німеччини — з німцями і т. д.)

Коли Жиди займуть таке становище в справі української державности, тоді жидівське питання на Україні стане на нормальний шлях, так, як бачимо в инших, вже укріплених державах.

Правда, нам скажуть, що для сього Жиди мусять понести жертви в боротьбі за українську державність з її ворогами. Се так, одначе в українській державі Жиди хотять мати не тільки всі ті права, які мають в инших державах, але ще значно більші. Ніяка з істнуючих держав не признає Жидів окремою національною ґрупою і не дає їм національних прав, а дає їм тільки права загально-громадянські.

На українських землях, від української держави, Жиди домагаються не тільки громадянської, але й національної рівноправности. Український народ несе великі жертви, щоб здобути українську державу. За ті права, які Жиди хотять мати в українській державі, нехай і вони понесуть свою часть жертви.

Примиритися з українською державністю і приспособитися до неї Жидам є тим лекше, що український народ в самих перших початках своєї державности, перший в цілім культурнім світі, признав Жидів у своїй державі нацією, якій належаться всі національні права і забезпечив ці права національно-персональною автономією. Українська Народня Республика була першою державою в світі, яка в державних установах завела право жидівської мови. Українські карбованці були першими грошовими знаками в світі, які мали написи жидівською мовою і т. д. Західно-Українська Народня Республика також пішла цим шляхом, про що свідчить ціле її державне життя і зокрема закон про склад західно-українського сойму.

Словом, український народ, приступаючи до будови своєї державности, виявив таке зрозуміння жидівських національних потреб і готовість піти їм назустріч, що Жиди мають просто золотий міст до примирення з українською державністю і до приспособлення себе до неї.

Та цей міст треба ще добудувати, що я й мав на увазі, коли писав, що українське громадянство повинно улекшити Жидам примирення з українською державністю і приспособлення до неї.

Тут я маю на думці громадянські настрої, товариські звички і тому подібні речі, які не дадуться унормувати ніякими законами, тільки мусять вирости з самого громадського життя.

Кожда національна меншість, яка не має своєї території і живе розкинена на чужій національній території, при найбільшій пошані її прав народом — господарем землі, мусить побіч своєї рідної культури присвоїти собі ще культуру народу, на якого землі живе, примір: европейська еміґрація в Америці і взагалі люди, які з яких небудь причин живуть не в своїм ріднім краю. Так і Жиди присвоюють собі культуру народу, серед якого живуть. Тільки на українських землях вони присвоїли собі культуру не-українську.

Отже через те, що досі жидівська інтеліґенція (навіть та, що стоїть на жидівськім національнім становищі) виступала на українських землях в національно-культурній формі московській, або польській, — через те між українським і жидівським громадянством істнує відчуженість. Жид, який виступав би в українській національній формі, говорив би по українськи, жив би в сфері української національної культури, або навіть почував би себе Українцем, — такий Жид був до недавна вимком і досі є ще великою рідкістю. Через те українське громадянство в своїм внутрішнім життю не стрічалося з Жидами і тому не виробило тих внутрішніх настроїв і тих форм товариських відносин, які виробилися в тих народів, де Жиди здавна примирилися з їх державністю і приспособилися до неї. У нас нема ані Жидів-Українців, ані Жидів, для яких другою культурою, побіч рідної жидівської, є українська. Через те в нашім громадськім життю ми не зустрічаємося з Жидами, з якими ми почувалиб спільність національно-культурних інтересів. Жид, з яким ми зустрічаємося, є для нас не тільки Жидом, але також Москалем, або Поляком.

В кождім з европейських народів дрімає десь на дні душі в більшій або меншій мірі антисемітизм, себ то нехіть до жидівського племени. Так само в жидівськім племени єсть анальоґічне почуття до не Жидів, почуття, яке може — де що вульгарно — можна би назвати „антиґоїзмом". Ріжниця тільки та, що коли противники антисимізму серед европейських народів мають відвагу признати факт істнування антисемітизму й боротися з сим явищем, — то жидівська інтеліґенція звичайно завзято заперечує істнування „антиґоїзму" серед жидівської маси.

Український народ, як цілість, безперечно не є більше антисемицький, як инші народи Европи; швидше є він менше антисемицький від инших. Коли-ж в його історії й зазначалися різкійші виступи проти жидівського племени, то се тому, що се була реакція проти тої ролі, яку грали Жиди на українських землях як союзники і помічники завойовників супроти цілого українського народу і союзники й помічники соціяльно богатших кляс супроти української народної маси.

Треба мати на увазі, що навіть інтеліґентний Українець, який позбувся антисемітизму до крайніх границь можливости, болюче відчуває, що Жид на його землі помагає сьому чи тому завойовникові. Московський імперіялізм Москаля Леніна все таки не такий болючий, як московський імперіялізм Жида Троцького. Польський імперіялізм Грабського чи Дашинського не так болить, як польський імперіялізм якого небудь Фельдмана чи Діяманда. Маю на увазі психольоґічний бік справи, а не фактичний. І сей московський чи польський патріотизм Жида на українській землі кождої хвилі будить антисемітизм в душі Українця, коли український патріотизм Жида на українській землі власне присипляв би антисемитизм в душі Українця.

Через те, що на Україні нема Жидів, яких спільність української культури вязалаб з українським громадянством, істнує між українським і жидівським громадянством відчуженість, якої нема між жидівським громадянством і громадянством німецьким, московським і т. д.

Ся відчуженість спричиняє, що в українськім громадянстві не виробилися настрої й форми, які улекшували би співжиття українського і жидівського громадянства.

Недостача сих настроїв і форм дуже болюче дається відчувати тим нечисленним одиницям жидівського роду, які більше або менше зріднилися з українською культурою.

На се мені часто доводилося чути нарікання від Жидів, які зріднились з московською або польською культурою. Вони кажуть: „Коли попадеш в українське товариство, то там такого наслухаєшся про Жидів, що другий раз туди не підеш". І вказують, що в Москалів і Поляків завсім инакше.

Коротко кажучи: коли вимагаемо від Жидів, щоб вони стали на становищі української державности, щоб зріднилися з українською культурою, то мусимо так сформувати наші настрої і форми нашого товариського життя, що Жид, який стоїть на становищі української державности і зріднився з українською культурою, був для нас своєю, близькою людиною, і почувався серед нас, як серед своїх.

Ще учеником ґімназії чув я в однім польськім домі з кругів висшої бюрократії в Галичині таку фразу: „Ми любимо Українців (Русінув), радо сходимося з ними, от Н. Н. бувають у нас, се такі порядні люде, що навіть ніколи не пізнаєш, що вони Українці (Русіні)".

Таку міру часто прикладається й до Жидів. Се така людина, що, мовляв, навіть не пізнаєш, що він Жид.

Та не такої міри треба. А треба, щоб Жид, який зрідниться з українською культурою, почував, що наше громадянство шанує в ньому не тільки те, що в ньому є українське, але так само й те, що в ньому є жидівське.

На сім місці кілька слів про те, як я розумію зріднювання Жидів з українською культурою.

(Конець буде).

ЖЕРТВИ НА ІНВАЛІДІВ.

Бр. св. Володимира, від 91 У. Н. Союза в McKees Rocks, Pa., збірка між членами $6.00

Попередно оголошено $38.70

ЗАГАЛЬНА СУМА $44.70.

ROCHESTER, N. Y.

В Рачестер, Н. Й. (на Вест Евеню) відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ого МАЯ віче в справі української школи для дітий в гали гром. В. Дуди. Початок о годині 4-ій пополудни. Взиваеться всіх Українців з Вест Евеню, щоб на це віче явилися.

21-22 Шкільний Комітет.

YONKERS, N. Y.

Укр. гр.-католицька парохія св. Арх. Михаїла в Йонкерс, Н. Й., устроює ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ І БАЛЬ, в неділю, дня 28-го мая в Prospect House, 49 Buena Vista Ave. Початок концерту о годині 4.30 пополудни. Управитель хору М. Фатюк. По концерті баль до півночи. На бали буде приграватн орхестра з Іст Нюарк, Н. Дж. Проситься всіх Українців і Українок місцевих і з околиці о численну участь. За добру забаву ручить — КОМІТЕТ. 20-21

Пан Йосиф Трінер, президент Joseph Triner Co., загально звісний як властивий фабрикант Трінера Гіркого Вина і других добре звісних Трінера препаратів, відпливе 17-го червня на нароплаві "Majestic" в подорож по Европі в ціли розслідження торговельних можливостий. На послідним засіданню директорів Joseph Triner Co. порішено якщо се буде можливе, отворити агенції в Чехословаччині, Польщі, Австрії, Угорщині і Югославії. Їх ідеєю є не лише отворити там агенції, але також, де буде можливе, заснувати ляболяторії до виробу Трінера препаратів.

КИТАЙСЬКА МЕТОДА.

В Китаю платять лікареви за удержанне пацієнта при добрім здоровлю, а перестають платити коли занедужають. Ся „Китайська метода" є в основі добра і в тім випадку тут в Америці маємо „віз попереду коня". Китайська система є лише практично примінене правило, що „унція обережности відвінається фунтови лічення". Трінера Гірке Вино годиться з китайською методою. Чистить жолудок і внутренности і удержує їх в порядку, в той спосіб запобігаючи многим недугам, котрих тяжко оминути, коли орґанізм відповідно і правильно не усуває трійливих відпадків, котрі занечищують тіло. Наші покупці розуміють аж надто вагу та значінне того середника. Звісний аптикар в Савт Бенд, Інд., пише до нас 4. мая: „Трінера Гірке Вино се є добрий продукт і люди люблять його. Маємо покупців котрі отверто признають, що се є одинокий лік, котрий удержує їх в добрім здоровлю, дає їм силу і апетит. А ми завсігди стараємося продавати нашим покупцям се, що є найліпше". Другі аптикарі і продавці ліків є тоїсамої гадки.

